

آیا در مدیریت فضای مجازی موفق بوده ایم؟

گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین سعید صلح میرزایی،
مسئول دفتر حفظ و نشر آثار رهبر معظم انقلاب اسلامی در قم

اشاره

رسانه‌های اجتماعی، علاوه بر نقش رسانه‌ای خود در فضای مجازی، ظرفیت ساماندهی و سازماندهی حرکت‌های اجتماعی و مانورهای خیابانی را در فضای حقیقی دارند. شبکه‌های اجتماعی، شامل: وبلاگ‌ها، میکروبلگ‌ها، سایت‌های به‌اشتراک‌گذاری لینک، عکس، فیلم و خبر، ویکی‌ها، فروم‌ها، خبرخوان‌ها و سایت‌های اجتماعی، از جمله فناوری‌هایی هستند که امکان تعامل اطلاعات و دیدگاه‌ها را در محیط اینترنت به وجود می‌آورند. سرمایه‌گذاری ایالت متحده روی فناوری شبکه‌های اجتماعی با برنامه‌ریزی، راهبرد مدون و بودجه مصوب در حمایت از اغتشاش‌های ایران، نشان‌دهنده اهمیت فوق‌العاده و بهره‌گیری ابزاری نظام سلطه از این نوع رسانه است.

در این گفت‌وگو، حجت‌الاسلام والمسلمین سعید صلح میرزایی، مسئول دفتر حفظ و نشر آثار رهبر معظم انقلاب اسلامی در قم، به بررسی دغدغه‌ها و منظومه فکری رهبری در باره فضای مجازی و آسیب‌های این حوزه پرداخته است که در ادامه، تقدیم می‌شود.

کلیدواژگان: فضای مجازی، مقام معظم رهبری، شبکه ملی اطلاعات، جنگ نرم.

رفاه عمومی، اولویت و آرمان انقلاب اسلامی

یکی از اولویت‌های رهبر معظم انقلاب، ایجاد رفاه برای مردم است و این مسئله را جزو آرمان‌های انقلاب می‌شمارند؛ چراکه ایشان معتقدند انقلاب اسلامی، اهداف انبیا را دنبال می‌کند و هدف انبیا، رسیدن به حیات طیبه است و حیات طیبه نیز در گرو پیشرفت توأمان مادیت و معنویت است. وقتی ایشان بخش پیشرفت مادی را مطرح می‌کنند، به بحث رفاه نیز اشاره می‌کنند. از یک جهت، بحث فضای مجازی به‌عنوان یکی از حقوق شهروندی که باعث ایجاد رفاه برای مردم است، می‌تواند جزو دغدغه‌های رهبری باشد. فضای مجازی در اندیشه مقام معظم رهبری، بسان قطاری است که با بالاترین سرعت حرکت می‌کند.

رهبر معظم انقلاب در ۲۲ خرداد سال ۱۳۹۶ فرمودند:

«کاری کنید که از منافع و سودها و بهره‌های فضای مجازی، همه بتوانند استفاده کنند؛ سرعت اینترنت را افزایش هم بدهید. این کارهایی که باید انجام بگیرد، انجام بگیرد؛ اما در آن چیزهایی که به ضرر کشور شما، به ضرر جوان شما و به ضرر افکار عمومی شما نیست. این، چیز خیلی مهمی است؛ این کار باید انجام بگیرد.»

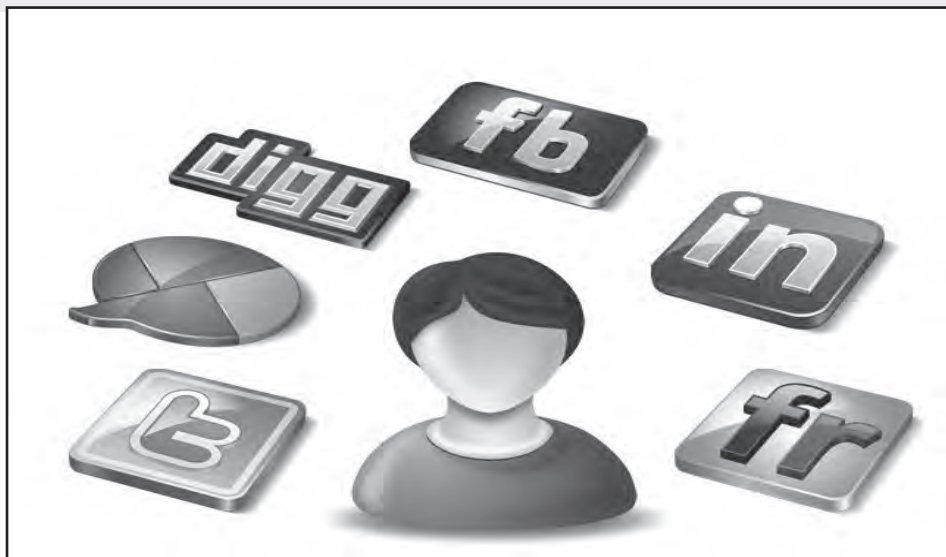
نوع نگاه ایشان در واقع، به راحت بودن زندگی و معیشت آسان برای مؤمنان و شهروندانی است که در حکومت اسلامی زندگی می‌کنند. ایشان نسبت به شغل، خدمات درمانی و ورزش مردم

رسانه‌های اجتماعی، علاوه بر نقش رسانه‌ای خود در فضای مجازی، ظرفیت ساماندهی و سازماندهی حرکت‌های اجتماعی و مانورهای خیابانی را در فضای حقیقی دارند. شبکه‌های اجتماعی، شامل: وبلاگ‌ها، میکروبلگ‌ها، سایت‌های به‌اشتراک‌گذاری لینک، عکس، فیلم و خبر، ویکی‌ها، فروم‌ها، خبرخوان‌ها و سایت‌های اجتماعی، از جمله فناوری‌هایی هستند که امکان تعامل اطلاعات و دیدگاه‌ها را در محیط اینترنت به وجود می‌آورند.

سرمایه‌گذاری ایالت متحده روی فناوری شبکه‌های اجتماعی با برنامه‌ریزی، راهبرد مدون و بودجه مصوب در حمایت از اغتشاش‌های ایران، نشان‌دهنده اهمیت فوق‌العاده و بهره‌گیری ابزاری نظام سلطه از این نوع رسانه است

دارند. مهم‌ترین مطالبه ایشان، راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات است؛ به گونه‌ای که اطلاعات ثبت‌شده از مردم ایران به جای ثبت در فضای ذخیره خارجی و به‌خصوص دشمنان ایران، در یک فضای بومی ثبت شود؛ تا امکان سوءاستفاده از اطلاعات کاربران ایرانی وجود نداشته نباشد؛ نرم‌افزارهایی مانند اینستاگرام و واتس‌آپ که در بستر وب فعالیت می‌کنند، علاقه‌ای به خدمات رایگان به کاربران ایرانی ندارند.

همچنین، فضای بسیاری که تلگرام در اختیار کاربران ایرانی خودش قرار می‌دهد، یک خدمات رایگان نیست و اهدافی را دنبال می‌کند. داده‌هایی که در این مراکز ثبت می‌شود، در بسیاری از اوقات فروخته می‌شوند؛ حتی اطلاعات شخصی افراد را هم می‌فروشند و در دستورعمل‌هایی که در ابتدای ورود به این نرم‌افزارها قبول می‌کنیم، به این شرکت‌ها اجازه فروش این اطلاعات را می‌دهیم. دشمنان می‌توانند سلیقه مردم را در موارد مختلف تشخیص بدهند و به این ترتیب، به شرکت‌های مختلف مشاوره می‌دهند و از این اطلاعات استفاده‌های تجاری می‌کنند.

حال، جای این پرسش هست که اشکال کار، چیست؟ در پاسخ باید گفت که اشکال، در جنبه‌های امنیتی و اعتقادی است که وجود دارد؛ چراکه هر کشوری، مسائلی ناموسی دارد که به این ترتیب، چنین مسائلی در اختیار دشمنانش قرار می‌گیرد. بنابراین، شکل‌گیری شبکه ملی اطلاعات که از مطالبه‌های اصلی رهبر معظم انقلاب است، اهمیت بالایی دارد. در جریان آشوب‌های اخیر هم، این مسئله به‌خوبی نمود پیدا کرد. بستن اینترنت خارجی در هنگامه آشوب‌ها و استفاده از ظرفیت‌های داخلی برای امنیت کشور، بسیار سودمند بود.

قدرتمند شدن کشور در عرصه فضای مجازی

از دیگر مطالبه‌های مقام معظم رهبری، قوی شدن کشور در عرصه فضای مجازی است و ایشان در دیدار با فرماندهان نیروی هوایی در ۱۹ بهمن سال ۱۴۰۰ فرمودند:

- دغدغه دارند. بدیهی است که زندگی بشرِ امروزی، نزدیکی تنگاتنگی با فضای مجازی دارد. در گذشته، برای انجام خرید، گاهی لازم بود فاصله یک شهر طی شود؛ اما امروزه حتی خرید غذا نیز از طریق اینترنت انجام می‌شود. همچنین، در خصوص تحقیق‌های علمی و دینی، فضای مجازی به کمک پژوهشگران آمده است. یکی از بزرگوارانی که این موضوع را شروع کرد، مقام معظم رهبری است. تولید نرم‌افزارها و قرار گرفتن آنها در بستر فضای مجازی در مکان‌هایی مانند مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) نیز با اهتمام ایشان انجام گرفت. البته مراجع عظام تقلید، جزو پیش‌کسوتان و پیش‌قراولان این حرکت بودند؛ مانند مرحوم آیت‌الله گلپایگانی که برای تولید نرم‌افزار اهل‌بیت(ع) اقدام کردند. اینها کارهای ارزشمندی بود که با استفاده از ظرفیت نرم‌افزاری تولید شده‌اند.

- ما نمی‌توانیم دانشمندان خودمان را از ظرفیت فضای مجازی محروم کنیم. یکی از راهکارهای بالا بردن رتبه ایران در فضای علمی جهانی، استناد به مقالات دانشمندان ایرانی است که لازم است این مقالات، در فضای مجازی به ثبت برسد. ما باید با این دید نگاه کنیم که لازمه گشایش در زمینه‌های کسب‌وکار و معیشت و تولید علم و اقتدارآفرینی، حرکت فعال و اثربخش در فضای مجازی است و نباید نگاه رهبر معظم انقلاب را یک نگاه حداقلی ببینیم.

راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات

- در کنار این مسائل، مقام معظم رهبری مطالبه‌های دیگری نیز

جست‌وجوی اینترنتی اقدام کنیم و در این صورت، مردم نیازی به حرکت به سوی نرم‌افزارهای خارجی نخواهند داشت.

ضرورت تولید محتوای جذاب بومی در فضای مجازی

نکته دیگر، بحث تولید محتوای لازم است؛ مانند محتوای خبری، اعتقادی، هنری، اطلاعات و معلومات عمومی، سرگرمی و... مردم نیاز به سرگرمی دارند و وقتی با سرگرمی بومی تغذیه نشوند، به سوی سرگرمی‌های خارجی حرکت می‌کنند. مردم به مسائلی مانند مستند و طنز علاقه دارند. وقتی شما می‌توانید یک مستند خوب و عامه‌پسند مانند کارهایی که در باب حیات وحش ایران انجام شد، تولید کنید، مخاطب با سبدهای مختلف سلیقه‌ای با آن ارتباط برقرار خواهد کرد.

نیاز به هیئت‌های اندیشه‌ورز در جنگ نرم

از دیگر نکاتی که رهبر معظم انقلاب مورد تأکید قرار دادند، این بود که ما نیاز داریم هیئت‌های اندیشه‌ورزی در جنگ نرم داشته باشیم که در این جنگ ترکیبی برنامه‌ریزی کنند. همان‌طور که در جنگ سخت نیز قرارگاه‌هایی داریم، به قرارگاه‌های جنگ نرم نیز نیاز داریم که برنامه‌های دشمن را پیش‌بینی کرده و در موقع لزوم، حالت تدافعی و تهاجمی داشته باشند. ما در جنگ نرم به‌طور معمول، مشغول دفاع هستیم. دشمن در ماجرای آشوب‌ها برنامه‌ریزی کرده و با نقشه حرکت می‌کند؛ به‌طوری‌که

- «دشمنان ما، جبهه دشمن - چون دشمن یک جبهه است؛ یک جبهه عظیم است - امروز دست زده به یک تهاجم ترکیبی؛ تهاجم دشمن، یک تهاجم ترکیبی است؛ یعنی جنبه اقتصادی در آن هست، جنبه سیاسی در آن هست، جنبه امنیتی در آن هست، جنبه رسانه‌ای در آن هست، جنبه دیپلماسی در آن هست - از همه جهت، یک حمله‌ی ترکیبی دسته‌جمعی را شروع کرده‌اند - ما هم در مقابل بایستی حرکتمان حرکت ترکیبی باشد؛ از همه جهت، بایستی تلاش کنیم. البته دفاع باید بکنیم؛ اما همیشه در موضع دفاعی نمی‌توانیم بمانیم؛ این را باید توجه داشت. اینکه من می‌گویم باید دفاع کنیم، خب دفاع یک کار لازم است؛ اما همیشه نمی‌شود در موضع دفاعی ماند؛ دشمن تهاجم می‌کند، ما هم باید تهاجم داشته باشیم؛ در زمینه‌های مختلف؛ هم در زمینه‌های رسانه‌ای، هم در زمینه‌های اقتصادی، هم در زمینه‌های امنیتی.»
- بنابراین، دشمن یک جنگ ترکیبی را علیه ما آغاز کرده و ما هم در حال دفاع هستیم و این در حالی است که ما باید وارد عرصه تهاجمی بشویم. زمانی در عرصه تهاجمی حرفی برای گفتن خواهیم داشت که فضای مجازی در کشور ما قوتی داشته باشد.
- بسترهای مختلف نرم‌افزارها مانند اینستاگرام، در اختیار دشمن قرار دارد و به‌راحتی محتواهای ما را سانسور می‌کنند؛ به‌عنوان مثال، کلمه «آرشم» و «شاه چراغ»، قابل هشنگ زدن و ترند شدن نیست و هر مطلبی مربوط به آقای نادر طالب‌زاده را در یک شب حذف کردند. بنابراین، ورود به عرصه تهاجمی، نیاز به قوتی دارد که هم مربوط به مدیریت فضای داخلی و خارجی است و هم لازم است نسبت به توسعه نرم‌افزارهای ارتباطی، تحقیقاتی و

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بدیهی است که زندگی بشر امروزی، نزدیکی تنگاتنگی با فضای مجازی دارد. در گذشته، برای انجام خرید، گاهی لازم بود فاصله یک شهر طی شود؛ اما امروزه حتی خرید غذا نیز از طریق اینترنت انجام می‌شود. همچنین، در خصوص تحقیق‌های علمی و دینی، فضای مجازی به کمک پژوهشگران آمده است. یکی از بزرگوارانی که این موضوع را شروع کرد، مقام معظم رهبری است. تولید نرم‌افزارها و قرار گرفتن آنها در بستر فضای مجازی در مکان‌هایی مانند مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) نیز با اهتمام ایشان انجام گرفت

از کشور، بسیج می‌تواند یک کاری را انجام بدهد که در نقطه دیگر یا نمی‌تواند انجام بدهد آن کار را، یا لازم نیست انجام بدهد. این باید با هوشیاری صورت بگیرد که هیئت اندیشه‌ورز لازم دارد. تمام این لایه‌های مختلف و لایه‌های گوناگون دیگر، هر کدام هیئت‌های اندیشه‌ورز لازم دارد.»

ما در جنگ نرم که عرصه بسیار وسیعی است و با گسترش فضای مجازی روزبه‌روز گسترده‌تر شده و از جنگ سخت بسیار خطرناک‌تر است، نیاز به تشکیل هیئت‌های اندیشه‌ورز داریم و نیاز داریم تقسیم کار بشود و مسیر کار را دنبال کنیم.

استفاده از فضای مجازی به نفع نشر معارف اسلام و انقلاب

رهبر انقلاب نسبت به بحث محتوا، مسئله استفاده از فضای مجازی به نفع نشر معارف اسلام و انقلاب را مطرح کردند. برخی افراد پخش زنده را منتشر می‌کنند که ۵۰ هزار بازدیدکننده دارد. گفت‌وگوهایی که در کلاب‌هاوس در ایام انتخابات برگزار می‌شد، با ظرفیت هر اتاق ۸ هزار نفر بود و گاهی چند اتاق پُر می‌شد. خاطریم هست یکی از جلسات از ساعت ۱۰ شب آغاز شد و به استثنای بازه نماز صبح تا طلوع آفتاب، صحبت‌ها ادامه داشت. در چنین فضایی، اگر حضور نداشته باشیم، دیگران جای ما را پُر خواهند کرد. گاهی در این فضاها گروه‌های دعوت به گناه شکل می‌گیرد و یا گروه‌هایی که تصوف یا عرفان‌های نوظهور

با اعتراضات آرام شروع می‌کند و بعد کار را به خشونت می‌کشد و پس از آن، وارد تشویق به اعتصاب می‌شود. ما هم ناظر اقدامات دشمن هستیم؛ درحالی‌که جبهه انقلاب باید ابتکار عمل را به دست بگیرد. بدیهی است که این کار، نیاز به یک هیئت اندیشه‌ورز دارد.

مقام معظم رهبری در سوم آذر ۱۳۹۵ در هفته بسیج و در دیدار با بسیجیان فرمودند:

«ما هیئت‌های اندیشه‌ورز لازم داریم. کجا؟ در دو نقطه: یکی در رأس، یکی در لایه‌ها. لایه‌های گوناگون بسیج، فراوان است. همین که حالا این بچه‌ها اینجا می‌گویند ما شوق داریم و ما را بفرستید و چرا نمی‌فرستید، همان جنگ سخت است؛ از جنگ سخت که احتیاج دارد به هیئت اندیشه‌ورز برای ترسیم و تعیین حدود این کار که چه کسی برود، کی برود [و] چه‌جوری برود، تا جنگ نرم که جنگ نرم، یک عرصه بسیار وسیعی است و روزبه‌روز هم با گسترش این فضای مجازی دارد گسترده‌تر می‌شود و خیلی هم خطرناک‌تر از جنگ سخت است؛ یعنی در جنگ سخت، جسم‌ها به خاک و خون کشیده می‌شوند؛ [ولی] روح‌ها پرواز می‌کنند و می‌روند به بهشت؛ [اما] در جنگ نرم، اگر خدای نکرده دشمن غلبه بکند، جسم‌ها پرواز می‌شوند و سالم می‌مانند؛ [ولی] روح‌ها می‌روند به قعر جهنم؛ فرقی این است؛ لذا این خیلی خطرناک‌تر است؛ هیئت اندیشه‌ورز لازم دارد؛ تا سازندگی که بسیج یک‌جایی مشغول سازندگی است؛ تا تقسیم مأموریت‌های جغرافیایی؛ همین که آمایش سرزمینی می‌گویند؛ در یک نقطه‌ای

قبل از ورود این شبهات به فضای عمومی، اذهان عموم مردم نسبت به مسئله شبهه آماده باشد.

البته در اینجا یک سؤال مطرح است و آن این که آیا بستن فضای مجازی به بهانه عدم فرصت پاسخگویی به شبهات، نظر درستی است؟

در پاسخ باید عرض کنم که در فضای مجازی داخلی، وضعیت پاسخ به شبهات، بسیار خوب است؛ یعنی هر شبهه‌ای را که به ذهن ما می‌رسد، اگر در اینترنت جست‌وجو کنیم، به طور معمول، پاسخ آن آمده است؛ به‌عنوان مثال، در نرم‌افزار پرسنل دانشجویی بلافاصله بعد از پاسخ به هر سؤال، پاسخ آن در اینترنت بارگذاری می‌شود و یا مراجعی چون اسلام‌کوئیس یا مرکز ملی پاسخ به شبهات و... بسیار فعال می‌باشند؛ حتی برای شبهات تخصصی نیز تالارهای گفت‌وگویی در برخی از مراکز وجود دارد که به‌صورت جمعی، راجع به شبهه نظر می‌دهند و اساتید آنها را جمع‌بندی می‌کنند. بنابراین، نگرانی فراوانی در بحث پاسخ به شبهات وجود ندارد. گاهی شبهاتی برای بنده از طرف دوستان و نزدیکان ارسال می‌شود که به‌طور معمول، لینک‌هایی را برای آنها می‌فرستم؛ چراکه پاسخ به شبهات، در فضای مجازی وجود دارد و دشمن در این خصوص، فاقد ابتکار است. این کار، در فضای آنلاین اهمیت بیشتری دارد؛ چراکه شبیه به فضای حقیقی ما هست و اینکه در فضای آنلاین، ظرفیت بالاتری وجود دارد و ما باید از ظرفیت فضای آنلاین استفاده کنیم. روحانیونی که به زبان مسلط هستند، می‌توانند از طریق این فضا با کشورهای دوردست دنیا ارتباط برقرار کنند.

را ترویج می‌کردند. ما می‌توانیم در این فضاها حضور مؤثر داشته باشیم. رهبر معظم انقلاب می‌فرماید: روش‌های سنتی ما، مزیت رقابتی ماست؛ چراکه دشمن تنها در فضای مجازی فعالیت می‌کند و دسترسی آن‌چنانی به فضای حقیقی ندارد و این، نکته قوت ماست. مقام معظم رهبری تأکید دارند که ما نباید همه آتش تهیه خودمان را متمرکز بر فضای مجازی کنیم و باید در فضای حقیقی نیز حضور فعال داشته باشیم.

ضرورت رصد شبهات در فضای روشنفکری

به‌طور معمول، شبهات ابتدا در فضای روشنفکری ایجاد می‌شود و بعد از آنکه در ادبیات روشنفکری عرفی شد، وارد فضای عمومی می‌شود. مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید حوزه علمیه در مدرسه فیضیه در تاریخ ۱۴ مهرماه ۱۳۷۹ فرمودند:

«به عنوان امر لازمی در حوزه می‌خواهم عرض کنم؛ امروز در حوزه علمیه قم، خوشبختانه بخش‌های تحقیقاتی زیادی وجود دارد که بعضی مربوط به حوزه، بعضی مربوط به خارج حوزه و بعضی مربوط به بخش‌های خصوصی است. طلاب و فضالای جوان، کارهای تحقیقاتی انجام می‌دهند؛ اینها را باید با تدبیری، مدیریت حوزه مکمل هم کند؛ به‌طوری‌که از مجموعه این تحقیقات، یک منظومه کامل برای رصد کردن هجوم فکری و تبلیغاتی دشمن و امکان مقابله با این هجوم به وجود آید.»

بنابراین، نیاز است حوزه علمیه بخش رصدی داشته باشد تا بدانند شبهاتی را که در فضای روشنفکری ایجاد می‌شود، رصد کنند و

از دیگر نکاتی که رهبر معظم انقلاب مورد تأکید قرار دادند، این بود که ما نیاز داریم هیئت‌های اندیشه‌ورزی در جنگ نرم داشته باشیم که در این جنگ ترکیبی برنامه‌ریزی کنند. همان‌طور که در جنگ سخت نیز قرارگاه‌هایی داریم، به قرارگاه‌های جنگ نرم نیز نیاز داریم که برنامه‌های دشمن را پیش‌بینی کرده و در موقع لزوم، حالت تدافعی و تهاجمی داشته باشند. ما در جنگ نرم به‌طور معمول، مشغول دفاع هستیم

تأمین امنیت روانی، حق اساسی مردم

یکی از جنبه‌های رفاه جامعه، امنیت اخلاقی است. مقام معظم رهبری در یکی از دیدارهای اخیرشان در تاریخ هفتم تیر سال ۱۴۰۱ در دیدار با مسئولان قوه قضائیه به این مسئله اشاره کردند و فرمودند:

«یکی از حقوق عامه که گفتم اشاره می‌کنم، این است؛ یکی از حقوق عمومی مردم، همین است که امنیت روانی داشته باشند. امنیت روانی، یعنی چه؟ یعنی هر روز یک شایعه‌ای، یک دروغی، یک حرف هراس‌افکننده‌ای در ذهن‌ها پخش نشود. حالا تا دیروز فقط روزنامه‌ها بودند که این کارها را می‌کردند، حالا فضای مجازی هم اضافه شده. هرچند وقت یا چند روز یک بار، گاهی چند ساعت یک بار یک شایعه‌ای، یک دروغی، یک حرفی را یک آدم مشخصی یا نامشخصی در فضای مجازی منتشر می‌کند، مردم را نگران می‌کند، ذهن مردم را خراب می‌کند، یک دروغی را مطرح می‌کند، شایع می‌کند. خوب، این امنیت روانی مردم از بین می‌رود. یکی از وظایف قوه قضائیه، برخورد با این مسئله است. البته اینجا هم من شنیدم بعضی گفتند که قانون نداریم؛ اولاً می‌شود از همین قوانین موجود استفاده کرد و حکم این را فهمید. اگر قانون هم ندارید، سریع قانون تهیه کنید.»

دشمن در فضای مجازی با خبرپراکنی‌ها و بزرگ‌نمایی برخی از اخبار، امنیت روانی مردم را بر هم می‌زند و حال آنکه فضای حقیقی، با آنچه دشمن تصویر می‌کند، متفاوت است. در دوره اغتشاش‌های اخیر، مردم دلپره زیادی را تجربه کردند و بخش

عمده آن، متأثر از همین فضا است. در آن ایام، برخی از دوستان به بنده پیام می‌دادند و ابراز نگرانی زیادی می‌کردند که به آنها گفتم: برای یک هفته اینستاگرام را ببندید و وارد فضای حقیقی بشوید؛ خواهید دید که این احساس شما، از بین خواهد رفت. بسیاری از افراد که در اینستاگرام یا توئیتر فعالیت می‌کنند و با آن فضاها مأنوس هستند، گمان می‌کنند تمام جامعه این‌طور هستند؛ درحالی‌که اگر وارد خیابان و عرصه عمومی بشوند، خواهند دید که فضای حقیقی، به گونه دیگری است. امنیت روانی هم جزو جنبه‌های رفاه عمومی است و رهبر معظم انقلاب نیز راجع به آن بسیار دغدغه دارند.

چرا فضای مجازی رها و یله است؟

مقام معظم رهبری در این زمینه از دولت قبل درخواست‌های مکرری داشتند که زیاد به آن توجه نشد و حتی جلسات شورای عالی فضای مجازی تشکیل نمی‌شد و بعد از تشکیل نیز نتیجه لازم به دست نمی‌آمد. معظم‌له در این خصوص، خون‌دل بسیاری خوردند. در این دوران، نسبت به تقویت شبکه‌های داخلی کمکی نشد. گمان نمی‌کنم در عرصه رها بودن و عدم مدیریت فضای مجازی، کشوری مانند کشور ما وجود داشته باشد؛ به عنوان مثال، در ایالات متحده ارائه متن یا ویدئو حاوی محتوای خشن، ممنوع است و مردم گزارش می‌دهند و این محتواها حذف می‌شوند. اکثر صحنه‌های تیراندازی در ایالات متحده به صورت هوایی ارائه می‌شوند؛ چراکه خبرنگاران اجازه ورود به صحنه را ندارند و اگر

نقش بازی‌ها در فضای مجازی

از جمله مسائلی که در فضای مجازی تعریف می‌شود و به‌طور معمول مغفول است و رهبر معظم انقلاب نیز روی آن تأکید دارند، بحث بازی در فضای مجازی است. امروزه میلیون‌ها بازی آنلاین و آفلاین، در فضای مجازی وجود دارد. برخی از این بازی‌ها، در بستر ویندوز و بعضی در بستر نرم‌افزارهای موبایلی است. بسیاری از این بازی‌ها، تأثیرهای تربیتی بیشتری نسبت به فیلم دارند.

یکی از تأکیده‌های مقام معظم رهبری، این است که برای بچه‌ها شمشیر و اسلحه خرید نکنید؛ چراکه روحیه آنها خشن می‌شود. البته باید توجه داشت که روحیه جهادی، با قساوت تفاوت دارد؛ زیرا افراد با روحیه جهادی، تنها در شرایط اضطرار می‌جنگند؛ اما در این بازی‌ها می‌بینید که شخصیت اصلی، یک تک‌تیرانداز است و زوم می‌کند روی صورت فردی دیگر، و او را می‌کشد و کشتن یک انسان، در حد زدن یک کلید است. اینکه در آشوب‌های اخیر می‌بینیم که برخی نوجوانان این‌طور روی سر بسیجی‌ها می‌ریزند و آنها را به شهادت می‌رسانند و بدون هیچ تجربه قبلی است، ناشی از قساوتی است که برای او ایجاد شده است. همچنین، برخی از این بازی‌ها برای کودکان ایجاد اضطراب می‌کنند. همچنین برخی دیگر می‌توانند بستری برای گناه باشند. مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۹ آذر سال ۱۳۹۲ فرمودند:

«اسباب بازی رایج بچه‌های ما شده تفنگ. خب بابا! آمریکایی‌ها که پدرجدا ما در این کارند، الان پشیمان‌اند، در آن درمانده‌اند که چه کار کنند. ما بچه‌های خودمان را که ال‌کدولک بازی می‌کردند که تحرک داشت و خوب بود، گرم‌به‌هوا بازی می‌کردند که کار

صحنه‌ای خشن نمایش داده شود، به جریمه منجر خواهد شد.

- بنابراین، در این کشورها سخت‌گیری می‌شود و مراقبت لازم وجود دارد؛ در صورتی که در کشور ما در فضای مجازی دروغ گفته می‌شود و دروغ‌گو پای دروغش هم می‌ایستد. این وضع، باید اصلاح بشود. این بحث، هم در فضای مجازی وجود دارد و هم در حقوق شهروندی و فرهنگ جامعه. البته در کشور ما این مسائل گفته نمی‌شود. همچنین، قسمتی از آشوب‌های اخیر، حاصل رها شدن جوانان ما در فضای مجازی در دو سال کرونا بود. مشاوران نظر می‌دادند که لزومی ندارد نوجوانان تا قبل از ۱۵ سالگی، حتی برای تماس هم تلفن همراه داشته باشند؛ بلکه نوجوان باید سر وقت از منزل خارج بشود و سر وقت به خانه برگردد. حالا مجبور هستیم یک گول هزار سر را در اختیار فرزندانمان قرار بدهیم. تعداد خانواده‌هایی که روی کار فرزندانمان با تلفن همراه نظارت داشته باشند، کم بودند. در این بخش، حتی طلاب و دانشجویان و اساتید ما ضربه خوردند. الان هم گرفتن این وسایل از بچه‌ها، کار سختی شده است؛ اما افرادی که دغدغه دارند، این کار را انجام داده‌اند.

- غربی‌ها هم در این مسئله، به این نتیجه رسیده‌اند که نرم‌افزارها باید بر اساس سن و هویت فرد در دسترس او قرار بگیرد. بنابراین، بسیاری از مسائل برای هر کاربری نمایش داده نمی‌شود و همچنین، بر مسئله استفاده کاربر از اینترنت کنترل دارند و نسبت به کودکان، این حساسیت بیشتر است و ساعت‌های استفاده او از اینترنت را به والدین اطلاع می‌دهند؛ یعنی ما گاهی فضا را از غربی‌ها هم بازتر گذاشته‌ایم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مشاوران نظر می‌دادند که لزومی ندارد نوجوانان تا قبل از ۱۵ سالگی، حتی برای تماس هم تلفن همراه داشته باشند؛ بلکه نوجوان باید سر وقت از منزل خارج بشود و سر وقت به خانه برگردد. حالا مجبور هستیم یک گول هزار سر را در اختیار فرزندانمان قرار بدهیم. تعداد خانواده‌هایی که روی کار فرزندانمان با تلفن همراه نظارت داشته باشند، کم بودند. در این بخش، حتی طلاب و دانشجویان و اساتید ما ضربه خوردند. الان هم گرفتن این وسایل از بچه‌ها، کار سختی شده است؛ اما افرادی که دغدغه دارند، این کار را انجام داده‌اند

تبیین را مطرح کردند، میزان آتش تهیه جبهه انقلاب در فضای مجازی به شدت افزایش پیدا کرد و احساس می‌کنیم که ایشان از یک سال قبل، بر اساس اطلاعاتی که به ایشان داده شده بود، می‌دانستند که در آینده نزدیک کشور به عنصر جهاد تبیین نیاز خواهد داشت. ایشان در پیامشان فرمودند: «فضای مجازی با همه مضراتی که دارد، می‌تواند مفید باشد.» در این یک سال، بچه‌های حزب‌اللهی در زمینه‌هایی همچون: دفاع از دستاوردهای انقلاب، تقابل با اندیشه‌های پهلوی، فرهنگ منحط غرب و ظرفیت‌های انقلاب برای امیدآفرینی و دیگر بحث‌ها وارد شدند. افرادی به دلیل کثرت مشاغل حقیقی، وارد فضای مجازی نمی‌شدند؛ اما به جهت امتثال امر مقام معظم رهبری، قسمتی از وقت خودشان را به فضای مجازی اختصاص دادند.

بنده عرض می‌کنم اگر هر یک از ما تکفل هشت نفر از افراد نزدیک به خودمان را به عهده بگیریم، پروژه جهاد تبیین تمام خواهد شد؛ یعنی اگر ده درصد جمعیت این کار را انجام بدهد، می‌شود هشتاد میلیون نفر. بنابراین، با وجود عقبه یک‌ساله جهاد تبیین، با اغتشاش‌ها مواجه شدیم. در غیر این صورت، به راحتی قادر به مقابله نخواهیم بود. در ماجرای سال ۸۸، حرکت اغتشاش‌ها تا این اندازه خشونت‌آمیز نبود و هشت ماه کشور در آشوب بود؛ اما در آشوب‌های اخیر، با گذشت دو ماه موفق شده‌ایم تا حد بالایی از فضای مجازی استفاده کنیم و رصدها انجام شد. بنابراین، لازم است اتفاقات خوب را هم ببینیم. با توجه به مشکلاتی که در فضای مجازی وجود دارد، نگرانی مقام معظم رهبری از مضرات فضای مجازی، بیشتر از منافع آن است. شبیه این مسئله، در مورد

- بسیار خوبی بود و ورزش بود و بازی و سرگرمی بود، یا این چیزی که خط‌کشی می‌کنند و لی‌لی می‌کنند - بازی بچه‌های ما اینها بود - آورده‌ایم نشانه‌ایم پای اینترنت؛ نه تحرک جسمی دارند، نه تحرک روحی دارند؛ و ذهنشان تسخیر شده به وسیله طرف مقابل. خب، بیایید بازی تولید کنید، بازی ترویج کنید؛ همین بازی‌هایی که بنده حالا اسم آوردم و ده‌تا از این قبیل بازی [که] بین بچه‌های ما از قدیم معمول بوده را ترویج کنید. [این،] یکی از کارهاست. اینها را ترویج کنید. ما همه‌اش نباید نگاه کنیم ببینیم که غربی‌ها از چه جور بازی‌ای حمایت می‌کنند، ما هم از همان بازی حمایت بکنیم.»

- این بازی‌ها علاوه بر تسخیر ذهنی که دارند، باعث فراموشی بازی‌های سنتی می‌شوند. بازی‌های سنتی بر اساس کارهای گروهی انجام می‌دهند و دارای تحرک بودند. با کم شدن تحرک کودکان، ممکن است دچار چاقی‌های مزمن بشویم. در کشورهای غربی، اکثر افراد بین ۲۰ تا ۳۰ سال، اضافه وزن دارند و مشکلات جسمی و روانی ایجاد می‌شود. به همین جهت است که رهبر معظم انقلاب، روی این مسئله در فضای مجازی تأکید دارند.

جایگاه فضای مجازی در مدیریت آشوب‌های اخیر

- در خصوص آشوب‌ها، همه متفکران متفق‌القول هستند که فضای مجازی، از جمله مهمات آشوب‌ها بوده است و اگر در این فضا حضور جدی‌تری می‌داشتیم، شرایط به گونه‌ای دیگر رقم می‌خورد. از سال گذشته که مقام معظم رهبری بحث جهاد

امروزه میلیون‌ها بازی آنلاین و آفلاین، در فضای مجازی وجود دارد. برخی از این بازی‌ها، در بستر ویندوز و بعضی در بستر نرم‌افزارهای موبایلی است. بسیاری از این بازی‌ها، تأثیرهای تربیتی بیشتری نسبت به فیلم دارند. یکی از تأکیده‌های مقام معظم رهبری، این است که برای بچه‌ها شمشیر و اسلحه خرید نکنید؛ چراکه روحیه آنها خشن می‌شود. البته باید توجه داشت که روحیه جهادی، با قساوت تفاوت دارد؛ زیرا افراد با روحیه جهادی، تنها در شرایط اضطرار می‌جنگند

اخلاقی اتفاق نیفتد؛ چراکه از لحاظ اخلاقی، بسیار خطرناک است. همچنین فرمودند: این فضا، محسنات و عیوبی دارد؛ یکی از عیوب آن، مزوی شدن کودکان در خانه است. ایشان در تاریخ ۱۱ اردیبهشت سال ۱۳۹۸ نیز گفتند: دشمن در فضای مجازی، آرایش جنگی به خود گرفته و در مقابل دشمنی که در مقابل ایران آرایش جنگی گرفته، ملت ایران باید آرایش مناسب بگیرد و خودش را در بخش‌های مختلف آماده کند. بی‌بندوباری فقط شامل تصاویر مستهجن نیست؛ چالش‌هایی که گاه‌به‌گاه در فضای مجازی شکل می‌گیرد هم بسیار اهمیت دارد؛ برای مثال، چالش خودنمایی‌ها یا داب‌اسمش‌ها و... بسیاری از این نوع چالش‌ها، در جهت جذب دنبال‌کننده است و در واقع، از هر روشی برای جذب فالوور استفاده می‌شود. در این خصوص، روی رابطه فرزندان با پدر و مادر و مانند آن، کار می‌کنند تا فرهنگ ایرانی ما را مورد هدف قرار دهند. به طور کلی، حضور در فضای مجازی، نیازمند فعالیت و هوشمندی بسیار است. □

- موسیقی هم وجود دارد و رهبر معظم انقلاب، جنبه‌های سلبی موسیقی را بیشتر از جنبه‌های ایجابی آن می‌دانند. این در حالی است که ایشان کارهایی مانند «سلام فرمانده» را تشویق کردند و برای آن پیام دادند. ایشان دوست دارند از ظرفیت موسیقی و سرود در جهت کمک به رشد معنوی و اخلاقی و معارف مردم استفاده شود؛ اما نسبت به آن دغدغه نیز دارند. در بحث فضای مجازی هم رهبر فرزانه و حکیم انقلاب و اهل تدبیر دغدغه دارند. مقام معظم رهبری در ۱۱ شهریور سال ۱۳۹۹، در دیدار با مسئولان آموزش و پرورش تأکید کردند کاری کنید در فضای مجازی بی‌بندوباری

